

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Szrodę dnia 11 Maja v. s. 1832 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 2 Maja.

(Artykuł urzędowy.)

W dniu wczorajszym, NAYJAŚNIERSZY PAN raczył przyymować w Zimowym Pałacu Deputacyą Królestwa Polskiego. Odkładając opisanie szczegółów tego obrzędu do następnych numerów, śpieszmy umieścić adres wspomnianej Deputacyi do Tronu, i przekład odpowiedzi czytanej przez P. Ministra Spraw Wewnętrznych.

Adres Deputacyi.

NAYJAŚNIERSZY PANIE!

Wypadki, wyższe nad wszelką ludzką przeczność, ze stanu nader spokojnego i nieznaney dotąd pomysłności, Królestwo Polskie w odmet zawichrzeń i bezrządu wtąpiły. Garstka burzycieli, wzruszając popółstwo, działanie ludzi rozsądnych i najwierniejszych poddanych WASZEY CESARSKO-KRÓLEWSKIEY MOŚCI niepotobnym do przywrócenia porządku i pokoju uczyniła; głos nawet TWÓY NAYJAŚNIERSZY PANIE! usłuchanym nie został: W tych to optakanych okolicznościach, WASZA CESARSKO-KRÓLEWSKA MOŚĆ użyłaś jedynie skutecznego środka do wprowadzenia nazad w karby ludzi obłąkanych, a siłą oręża milczenie burzycielom nakazując, ujarzmiłaś jedzę niezgody. Uczyniłaś więcęcy, bo chciałaś by umiarkowanie towarzyszyło zwycięztwu, przebaczyłaś i w niepamięć przeszłość pusiłaś, a okazaniem Oycowskich TWOICH NAYJAŚNIERSZY PANIE zamiarów, założyłaś nowy pomnik niewyczerpaney TWOJEY dobroci.

Deputacya Królestwa Polskiego, zgromadzona w Stolicy Państwa, składając u nóg Tronu WASZEY CESARSKO-KRÓLEWSKIEY MOŚCI hołd swojej wierności, swego posłuszeństwa i wdzięczności za tyle dobrodziejstw, ośmiela się nawet wynurzyć nadzieję: że WASZA CESARSKO-KRÓLEWSKA MOŚĆ, przejęty niedolą, jaką ta wojna za sobą pociągnęła, podasz dłoń pomocną tak licznym ofiarom tylu nieszczęsnych obłąkań.

W Petersburgu dnia 1 maja 1832.

(Podpisali:)

Walenty Xię Radziwiłł, Stanisław Choroński Biskup, Xiądz Tadeusz Hrabia Lubiński, Alexander Walewski, Edward Niemojewski, Franciszek Soltyk, Ludwik Dembiński, Albert Spinek, Józef Hr. Skorzycki, Tomasz Hr. Lubiński, były Jenerał, Józef Baron Wyszyński, Xawery Jackowski, Ignacy Hr. Komorowski, Jan Hr. Jezierski, Kajetan Sosnowski, Michał Hoffman, Karol Scholtz, Andrzej Brzeziński.

Odpowiedź.

JEGO CESARSKA MOŚĆ przyymuje łaskawie zańsione przez was do JEGO Tronu wyrazy uczuć poddanych JEGO Królestwa Polskiego. Oycowskie JEGO serce bolało, kiedy, spełniając srogą publiczną powinność, po wyczerpaniu wszelkich środków przekonania, widział się zmuszonym do użycia siły oręża, dla przywrócenia obalonego przez źle myślących porządku. Pomysłny skutek uwieńczył słuszną sprawę: lud Królestwa Polskiego wyrwany został z przepaści buntu i bezrządu i JEGO CESARSKA MOŚĆ ma nadzieję, iż wkrótce, przy pomocy Naywyższego, staraniem JEGO, znikną same nawet ślady miaionych cierpień. JEGO CESARSKA MOŚĆ nie wątpi o gorliwym spódziałaniu waszém i wszystkich dobrze myślących, wiernych poddanych JEGO Królestwa Polskiego. Pod ochroną nadanych mu ustaw, zgodnych z położeniem kraju i okolicznościami czasu, będziecie jednomyślnie dążyć do celu, jaki JEGO CESARSKA MOŚĆ wskazuje, do ukrzepienia porządku i będących jego rekoymią zdrowych pojęć o prawdziwych korzy-

ściach oyczyzny, walcząc z fałszywemi namowami, strzegąc słabych od zgubnego wpływu ludzi, nawykłych ogólne dobro poświęcać prywatnym widokom i teraz pobudzanych ku temu samą rozpaczą i hańbą swoją. Cesarz JEGOMOŚĆ pewnym jest, iż wszelkie ich usiłowania zostaną marnemi; lud Królestwa Polskiego, nauczony wielą smutnemi doświadczeniami, wie, iż jedynie w wierności ku MONARSZE, w danych przezeń ustawach, w szczerym nierozłącznym związku z jednoplemienną Rosyją, może znaleźć trwałą zasadę spokojności i szczęścia. Los przywróci mu te dobra, postradane w klęskach domowey wojny, i tém się spełni jedna z naywyższych chęci JEGO CESARSKIEY MOŚCI. (T. P.)

— Na przybyłym dzisiaj (4 maja) o godzinie 12 z Lubeki statku parowym „Alexandra” przybył tu z Londynu Jenerał Adjutant Hrabia A. F. Orłow.

Wszystkich na tym statku, który przybył z Lubeki, do Kronsztadu we 4ch dniach i 8 godzinach, znajdowało się 39 pasażerów, w liczbie których i zostający przy Królewsko-Duńskiej Missyi Hrabia Rewentlow. (G. S. P.)

— Naywyższy Ukaz z własnoręcznym podpisem J. C. M. dany Rządzącemu Senatowi dnia 1 kwietnia: „Dla dopomożenia Uralskiemu Kozackiemu Woysku w należytem wypełnieniu obowiązku, do służby Naszey i do różnych przedmiotów powszechney pomysłności w Woysku odnoszących się, a z tém razem na oznamionowanie zadowolenia Naszego z jego gorliwej służby, Rozkazujemy: 1) Od 1go stycznia 1835 roku, dochody z poborów trunkowych w mieście Uralsku z jego powiatem oddawać na przyszłość do dalszego rozkazu do rozrządzenia Uralskiej Woyskowej Zwierzchności dla użycia na rzecz Woyska: 2) Dzierżawę Uralskich trunkowych poborów od 1835 roku przedłużać na terażniejszey osnovie, z temi tylko odmianami, jakie w samych odkupowych warunkach powszechnie dla gubernii Wielko-Rossyjskich nastąpią. Jeżeli zaś po bliższych miejscowych porównaniach Orenburskiego Wojennego Gubernatora, uznano będzie za niezbędną zmniejszyć terażniejszą liczbę domow trunkowych, w takim zdarzeniu powinien on uwiadomić o tém Ministra Skarbu nie później, jak 1go stycznia 1834 roku. 3) Odkupną summę, jaka na targach naznaczona zostanie, a w przypadku nieakuratności dzierżawcy, same pobierane przez skarbową administracyą dochody, i co uzyskano będzie z ewikycy, wypłacać Zwierzchności Woyskowej w miarę wpływu za wytrąceniem skarbowych wydatków podług osobnego postanowienia. 4) W zamian tych wygod, zgodnie z przedstawieniem miejscowej Zwierzchności, włożyć jako obowiązek na woysko Uralskie: a) Stateczne utrzymanie jednej Kozackiej Artylleryjskiej Kozackiej roty Woyska Orenburskiego i Koszar Orenburskiego Linijowego batalionu N. 1go; b) Konieczne założenie nanowo Szkoły w stopniu powiatowey, jako istotnie potrzebney dla kształcenia młodzi. c) Wymurowanie nanowo po całej przestrzeni ziem Uralskich, gdzie będzie wskazano dziesięciu cerkwi prawowiernych i jednowiernych, wyłączając cerkiew zaczęta już w mieście Uralsku, z tém, ażeby one zbudowane były nie inaczej, jak w ciągu pięciu lat, naznaczając podług dawniejszych przykładów, z przyłączeniem mieszkania dla sług kościoła, na każdą cerkiew po ośmnaście tysięcy rubli.”

Warszawa d. 13 maja.

Obwiniają nie raz kray Polski o niedostatek uczuć religijnych i o obojętność na służbę Bożą. Następujący przykład niechay przekona jak dalece

ten zarzut jest bezzasadny! We wsi *Babęku* w powiecie Rawekim cholera ani zaraza na bydło nie dotknęła mieszkańców. Wtóstianie wdzięczni Stwórcy za tę szczególniejszą łaskę i Patronowi swemu *S. Antoniemu*, zebrali składkę wynoszącą 3600 złotych, i postanowili zakupić za nie chorągwie, które złożone bydź mają w *Częstochowie*, poświęcone na cześć *S. Antoniego*. Kilku mieszkańców ma udać się na miejsce święte i z pobożnością ofiarować ten prosty, lecz szczery, dowód uczuć religijnych. (G. W.)

ANGLIA.

London dnia 1 maja.

Gazeta *Courier* umieściła długi artykuł, w którym usiłuje dowieść, iż ani katolicyzm, ani wzburzenie pochodzące od Pana *O'Connell*, nie czynią Irlandyi ciągną teraz widownią wypadków, jakie w Anglii i Szkocyi widziano tylko w 17ym wieku. Wspomniona Gazeta obiecuje w następnym artykule wskazać właściwe przyczyny.

Publiczność bardziej się teraz zajmuje bilem reformy, gdy zbliża się czas jego rozstrzygnięcia. Towarzystwo Birminhamskie zwoła za kilka dni wielkie zgromadzenie ludu, którego wypadek jest bardzo ciekawy. W *Newcastle*, *Bath*, i innych miejscach odbywają się także zgromadzenia, celem uchwalenia petycyi do Króla Jmci o mianowanie nowych Parów. Pogicska, jakoby umiarkowani Torysowie przeszli na stronę zapalonych, zdaje się bydź wprwadzie zawczesną; wiadomo atoli, iż *Hrabia Harrowby* domaga się wstrzymania trzeciego czytania Angielskiego bilu reformy, dopóki takżeż bile Szkoeki i Irlandzki nie zostaną odesłane do wydziału; twierdzą, iż *Hr. Grey* nie jest przeciwny temu żądaniu. Zdrowie pierwszego Ministra znacznie się polepszyło, lecz stan zdrowia Lorda Kanclerza pogorszył się.

Hampshire-Telegraph donosi z pewnością, iż *Hrabia Dundonald* (Lord *Cochrane*) został przed kilku dniami wpisany w listę oficerów morskich w stopniu Kontr-Admirala błękitney bandery, tak, iż po nim następuje Kontr-Admiral *W. Parker*. Monarcha miał mu także dać znowu wielki krzyż orderu Łaziennego. Powodem do tego miały bydź prośby podane Królowi Jmci przez niego i małżonkę jego.

Posel Rejencyi Portugalskiej na wyspie *Terceirze*, *Hrabia Funchal* jest tu codziennie spodziwany. Słychać, iż w gabinecie panuje niezgodność względem uznania tej rejencyi, niektórzy Ministrowie są za niezwłócznym przyjęciem Posta, a inni radzą oczekiwać upadku *Madery*. Wyspa ta zaś jest w naleyjszym stanie obrony, i o zdobyciu jej nie można myśleć, jeśli tylko załoga dochowa wierności *Don Miguelowi*.

Gazeta *Atlas* wyraża: — Zapewniają, iż jest nadzieja, że nastąpi zaspokajający układ między *Hollandyą* i *Belgią* względem spornych artykułów traktatu. Życzymy szczerze, aby się ta wiadomość potwierdziła.

Z *Londonu* i *Liverpool* posłano wiele okrętów ze zbożem do *Francyi* i *Hollandyi*. (G. W.)

FRANCYA.

Paryż dnia 29 kwietnia.

Z *Tulun* piszą pod d. 22 h. m. — „Prefekt morski tutejszy zwołał dziś dowódców wszystkich okrętów, znajdujących się w porcie, i oznaymił im, aby się przysposobili do wzięcia wojska lądowego i niezwłócznego wyptynienia; zdaje się, iż wszystkie okręty, oprócz *Garonne* i *Menagere*, mających płynąć do *New-Foundland*, są przeznaczone do *Bona*. Bryg *Ducouedic* wyptynie jutro wieczorem; lecz dokąd, nie wiadomo.

— Z *Bona* piszą pod d. 16 kwietnia: — „Tutejsza warownia i miasto są znowu zajęte przez Francuzów; gdyby nie odwaga Kapitanów okrętowych *Freard* i *Armandi*, zostałyaby jeszcze w mocy *Beja Konstantyny*; 33 Francuzów uskuteczniło ten czyn. Sto Turków pod dowództwem walecznego i przychylnego nam Kapitana *Jussufa*, który z początku wraz z naszymi żołnierzami morskimi i 3ma artylleryzystami, składali całą

załogę warowni, postanowili bronić jej przeciw wojsku *Beja Konstantyny*; niepodlegli Arabowie, którzy spodziewają się korzyści z handlu z nami, uderzyli na wojsko *Beja*, i przymusili do odwrotu. Teraz znajduje się 650 Francuzów w warowni i w mieście; mają żywność na dni 45; związki z Arabami są przywrócone. Jeden z krajowców, mający wielkie znaczenie, uczynił wniosek, aby naczelnicy wszystkich pokoleń, chcących zostawać w pokoju i przyjaźni z *Francyą*, zebrali się na zgromadzenie. Kapitan *Jussuf* udał się z Muzułmanami swymi w dalsze okolice i chce układać się z Arabami.

— Donoszą z *Port de Beauvoisin*, (na granicy Sardynskiej) pod d. 23 kwietnia: — „W *Piemencie* panuje zupełna spokojność. Załoga w *Turyinie* wynosi 5000 ludzi, w *Sabaudyi* znajduje się naywięcej 9000 wojska. Kordon zdrowia przeciw cholercie nie jest jeszcze rozciągnięty.

— *Dnia 1 maja.* —

Celem uskutecznienia prawa z d. 20 kwietnia r. b. względem awansów w marynarce, Król wydał postanowienie, obeymujące 24 artykułów względem przyjmowania młodzieńców do szkoły morskiej nauk w tym instytucie. Przyjmowani będą tylko rodowici Francuzi, mający lat naywięcej 16 wieku; pierwsi zaś powinni złożyć examen przed Komisją, mającą corok zbierać się w *Rozdzierniku*, i złożoną z Jenerała marynarki, examinerów szkoły politechnicznej, i examinerów marynarki.

— Na warsztatach okrętowych *Francyi* buduje się teraz 32 fregat, to jest: 8 w *Brest*, 4 w *Tulonie*, 5 w *Rochefort*, 3 w *Lorient*, 4 w *Cherbourgu*, i 3 w *St Serwan*.

— Statek Portugalski *Fayal*, który dnia 19 kwietnia przybył do *Belle-Isle*, wyptynał d. 22 z. m. na powrót do *Terceiry* z pismami urzędowymi i znaczną summą pieniężną, wynoszącą, jak słychać, kilka milionów.

— *Dnia 2.* —

Wiadomości z zachodnich Departamentów nie są pomyślne. Główny *Diot* pokazał się znowu niedaleko *Bressuire*, i rozpościera trwogę po całej okolicy. Do tego zdarzają się częste pożary, widocznie z podpalania. Jenerał *Solignac* usiłuje wszelkimi sposobami poskromić bezprawia, lecz dotąd nie powiodło mu się jeszcze wysledzić prawdziwej kryjówki Szuanów.

— Sprawujący interessa Papieżkie, oraz Pan *Girod* i Jenerał *Hrabia Durosnel*, złożyli d. 31 z. m. uszanowanie swoje Królowi, który potem przewodniczył w radzie Ministrów. Tegoż dnia wieczorem zebrała się rada Ministrów u Marszałka *Soult*.

— Wczoray w rocznicę imienia Monarchy naszego, nie było pokojów w *Tuilleries*, o czém poprzedniezo uwiadomiono. Nie było zgoda żadnych uroczystości, lecz za to rozdano wsparcie pieniężne ubogim rodzinom w różnych częściach miasta. Wszysey dowódcy półków otrzymali rozkaz, aby dnia 1 maja uwolnili wszystkich wojskowych, znajdujących się w areszcie za małe wykroczenia.

— *Xiążę Choiseul* został mianowany pierwszym Adjutantem Króla Jmci.

Jenerał dowodzący w 8mey dywizyi wojskowej, donosi Ministrowi wojny z *Marsylii* pod d. 30 kwietnia co następuje: — „Dziś rano zatknięto białą chorągiew na wieży kościoła *S. Wawrzyńca*. Spodziewano się przybycia *Hrabiego Bourmont*. Gwardya narodowa i wojsko liniowe stanęły natychmiast pod bronią; w tej chwili odprawitem ich przegląd, i tchną naywiększym zapatem. Niczego się nie obawiam. Półkownik *Lachau*, oraz Panowie *Bandole* i *Légé de Poggié*, naczelnicy stronnictwa Karolistów, zostali poymani z bronią w rękę na czele oddziału, przed którym białą chorągiew niesiono. Chorągiew, którą zatknięto na wieży kościoła *S. Wawrzyńca*, została zdjęta.

— Pan *de Rigny* otrzymał onegday rapporta o stanie dwóch portów nadmorskich *Marsylii* i *Tulun*. W skutku czego posłano przez telegraf

Rozkaz Prefektom morskim w *Nantes* i *Dunkierce*, aby wszystkim będącym tam statkom kazali udać się do *Talonu*. Rozkaz ten zdaje się nadzwyczajnym w chwili, kiedy wojsko Francuzkie ma wywieść z *Ankony*. Zapewne znaczna siła ma być postana przeciw *Constantine*.

— *Journal des Debats* umieścił następujący wypis listu z *Madrytu*, odebranego ze źródła rządowego: — „Kroki użyte wspólnie przez *Porta Angielskiego* i sprawującego interessa *Francuzkie* u gabinetu *Hiszpańskiego*, sprawiły, iż tenże gabinet wyraźnie zapewnił, że *Hiszpania* nie będzie się mieszała do *Portugalii*, i względem tego kraju zachowa taką neutralność, jak *Francya* i *Anglia*.”

— Dnia 3 —

Dziennik National i *Courrier Français* twierdzą, że marszałek *Soult* stara się o przydenturę rady ministrów. Pan *Dupin* starszy powtórnie miał być wezwany o przyjęcie ministerium sprawiedliwości.

Według *dziennika Temps*, Pana *Perrier* stan zdrowia, który się był polepszył, wczoraj znowu o godzinie 4tej zrana bardzo się pogorszył. (G. W.)

A U S T R Y A.

Wiedeń dnia 1 maja.

Po wiadomości o chorobie *Kaz. Perrier* i przybyciu *Xiążęcy Berry* do *Nizza*, co każe się obawiać zaburzeń w południowej *Francyi*, celem papierów skarbowych na giełdzie tutejszej spadła.

Odebrane przez *Tryest* listy z *Aleksandrii* pisane w końcu *marca*, nie donoszą jeszcze o zdobyciu twierdzy *St. Jean d'Acree*; zapewniają atoli, iż nie będzie się mogła dłużej trzymać, jak dwa tygodnie. *Vice-Król Egipski* kazał zaciągnąć 100,000 ludzi do wojska, przez co wojsko jego regularne, wynoszące teraz 60,000 piechoty i 25,000 jazdy, znacznie się powiększy. Listy te podają ogólną stratę wojska *Egipskiego* przed twierdzą *St. Jean d'Acree* na 5,000 ludzi.

I w *Wiedniu* pamięć *Getego* nie została bez uczucia: wyższe szczególniejsze klasy, a nadewszystko damy, okazały się wielkimi wielbicielami tego niepospolitego człowieka. Artyści teatralni i muzycy oddali winny hołd przez stosowne wystawy i wykonanie muzykalne, poeci i pisarze wiedeńscy, jako to: *Zedlitz*, *Grillparzer*, *Schreyvogel*, *Castelli* i t. p., a nawet *orientalista Hammer*, mieli tak wierszem, jak prozą, stosowne mowy i pochwały, które razem zebrane, niezadługo drukiem ogłoszone będą.

Od brzegów *Dunaju* 30 kwietnia.

Xiążę Wrede, od czasu przybycia swego do *Wiednia* miewa częste narady z Prezesem seymu *Związku Niemieckiego* *Hrabią Münch-Bellinhausen*, *Postem Wirtemberskim* i *Postami kilku innych krajów Niemieckich*. W kancelaryach ich daje się postrzegać wielką czynność. Nic jeszcze z pewnością wiedzieć nie można o celu posłannictwa jego; domyślają się, iż w ogólności tyce się interesów *Związku Niemieckiego*. Mówiono z początku, iż wspomniany *Xiążę* wyjedzie stąd do *Berlina*, lecz teraz wiadomo, iż uda się na powrót do *Monachium*. Ci zaś, którzy twierdzili, iż pojedzie do *Berlina*, zapewniają, iż ukończenie układów, któremi tam miał się zająć, zostało poruczone pewnemu *Dyplomatykowi* w *Berlinie*. (G. W.)

WIELKIE XIĘZTWO POZNAŃSKIE.

Poznań d. 7 maja.

Roboty fortyfikacyjne około naszego miasta postępują. *Królewsko Pruska Rejencya* ogłosiła *Królewskie postanowienie* obejmujące 7 artykułów, względem przenoszenia nagrobków i ciał pogrzebanych na cmentarzu ewangelickim z tej części, która robotami fortyfikacyjnemi ma być objęta. (G. W.)

RZECZY NIDBRZLANDZKIE.

Breda d. 27 kwietnia.

Donoszą z *Zelandyi* o panującej tam spokojności, ale jednak daje się postrzegać największą

baczność między forpocztami na granicy *Flandzkiej*. W *Flessyngie* trudnią się jeszcze powiększeniem i wzmocnieniem środków obrony. W różnych miejscach robią nowe fortyfikacje, i opatrują je działami. Pewna liczba ludzi, należących do wojska osadniczego i niedawno przybyłych z *cytadelli Antweperskiej*, udała się dobrowolnie do korpusu morskiego; wezwano bowiem oddziały wojska wszelkiej broni, aby dały ochotników do tego korpusu. W dniach 23 i 24 b. m. sprowadzono na statkach do *Flessyngi* wiele bomb, haubic i innych potrzeb wojeanych, które potem mają być postane do *cytadelli Antweperskiej*.

Haga dnia 3 maja.

J. K. M. Xiążę Fryderyk, wrócił wczoraj z *Helder* do tutejszej stolicy.

Minister spraw wewnętrznych wezwał władze miejskie, aby mu przesłały dokładną wiadomość o środkach, jakimi dotąd mogły zaradzić potrzebom uboższych rodzin tych, którzy, należąc do milicji, wyszli w pole.

Gazeta Staats-Courant umieściła z *Gazety Londyńskiej Times* uwagi z podpisem *Anglo-Batavus*, dla sprostowania artykułu dawniejszego w tejże *Gazecie* umieszczonego, w którym napisano, iż nierozsądnie czyniliby *Anglicy*, gdyby teraz wiele pieniędzy wydawali na nabywanie papierów skarbowych *Hollenderskich*.

Bruxella dnia 3 maja.

Dnia 30 z. m. *Król* nasz podpisał nowe urządzenie potęgi morskiej *Belgijskiej*.

Sąd wojenny w *Mastrychcie* skazał niejakiego *Libert-Neveu* i dwóch jego braci na dwuletnie więzienie za to, iż się podjęli dostawy żywności dla wojska *Belgijskiego*.

N I E M C Y.

Hamburg dnia 8 maja.

Hrabia Orłow przybył z orszakiem swoim na statku parowym *Sir Edw. Banks* do *Kuxhaven*, gdzie odprawia kwarantannę. Wysłał natychmiast pisma rządowe łądem do *Petersburga*.

— Dnia 9 —

Hrabia Orłow ma dziś wyjechać stąd do *Lubeki*, zkąd na statku parowym uda się do *Petersburga*. (G. W.)

H I S Z P A N I A.

Madryt dnia 19 kwietnia.

W towarzystwach tutejszych nie mówią w obecnej chwili ani o *Portugalii*, ani o interwencji naszego *Dworu*, ani o ściąganiu wojska w prowincjach *Estremadurze* i *Galicji*; jedynym przedmiotem rozmowy jest *cholera*. *Klasztor* w *Atocha* i *koszary gwardyi przybocznej* są przeznaczone na szpitale; liczba publicznych łóżni ma być powiększona, i po części dla ubogich otworzona. Koszta na to skarb ponosi. *Władza miejska* chce zbierać składkę dla ubogich. *Obawa* jest tak wielka, iż zdaje się, że *cholera* zbliżyła się do rogatek miasta. Tymczasem wiadomości odbierane z prowincji o stanie zdrowia, są zupełnie zaspokajające; nigdzie dotychczas nie pokazano śladu *cholery*. W *Pampelunie* urządzono kwarantannę dla podróżnych i towarów. *Władze* w *Irun* otrzymały rozkaz, aby bawiącego tam *Pana Rayneval* uwolnić od kwarantanny; *Vice-Król Nawarry* przybył tam celem powitania tego *dyplomatyka*, który zapewne d. 22 b. m. uda się w dalszą podróż do tutejszej stolicy. (G. W.)

T U R C Y A.

Stambul 7 kwietnia.

Manifest, obejmujący mianowanie *Husseina* *Baszy* *Feldmarszałkiem* *Anatolii*, przyniósł d. 26 z. m. *Ahmet* *Basza*, *Jenerał* *dywizyi gwardyi*, z polecenia *Wielkiego Sultana*, do *Wysokiej Porty*. *Własnoręczny rozkaz Sultana*, poprzedzał *Manifest*. Przeczytanie tych pism rządowych, miało nastąpić na uroczystym posłuchaniu, w obecności *Husseina* *Baszy*, i innych urzędników. *Natychmiast* wezwano *Husseina* *Baszę*, aby się udał do pałacu *Porty*. Wezwano tam oraz *ministra przychodów*, *Tefterdera* *obozu Wielkiego Sultana*, *dyrektorów wydatków publicznych* i men-

nicy; lecz minister przychodów, dla słabości zdrowia, nie mógł się zjawić. Kaymakan Basza, wezwani ministrowie, tudzież ministrowie spraw wewnętrznych, interesów zagranicznych, i Tszansz Basza, zajęli miejsce w wielkiej sali posłuchania. Urzędnicy Porty udali się potem do *Ahmeta* Baszy, i towarzyszyli mu do przedpokojów wielkiej sali. W tejże chwili, Feldmarszałek w towarzystwie dwóch Mistrzów obrzędowych, wszedł innemi drzwiami do sali, postąpił kilka kroków naprzód, i z największym uszanowaniem pocałował wręczony mu rozkaz Sułtański. Radośnie okrzyki Tszanszów Dywanu ogłosiły przybycie jego; *Ahmet* Basza zaprowadził go do wielkiej sali posłuchania, gdzie Feldmarszałek przyjął powinszowania od zgromadzonych osób. *Husein* Basza podał rozkaz W. Sułtana Reis-Effendemu, aby go przeczytał. Przyjął go Reis Effendy, i głośno przeczytał tak firman jako też własnoręczny rozkaz Sułtana. Następnie Kadi obozowy odprawił modlitwę w języku Arabskim, błagając Wszechmocnego o przedłużenie życia Sułtana i szczęśliwe jego panowanie. Po krótkiej rozmowie oddali się Feldmarszałek; Kaymakan Basza i ministrowie poprowadzili go aż do schodów; a *Ahmet* Basza i minister spraw wewnętrznych szli obok niego, Czauz Basza Aga i kilku innych Dygnitarzy Porty, Kadi i Tefterdar obozu Sułtańskiego, towarzyszyli *Huseinowi* Baszy konno aż do mieszkania jego. Wojsko liniowe, odbywające służbę w pałacu Porty, stało dwoma szeregami, a muzyka wojskowa grała marsze wojenne. Własnoręczny rozkaz W. Sułtana jest w osnowie następującej: „Ty, którego szlachetny charakter jest mi znany, *Husein* Baszo! Niniejszym najwyższym rozkazem nadaję Ci nieograniczoną władzę oraz połączony z nią pełnomocnictwo, i mianuję Cię Serdari-Ekrem czyli Feldmarszałkiem Anatolii. Zobacz, co możesz zdsiać, i doświadczyć gorliwości Twojej w spełnianiu zamiarów moich. Pierwszemu staraniem Twojem będzie dobrze kierować i do sławy prowadzić moje wojska gwardyi i liniowe, oraz wszelkie inne, które pod Twoje rozkazy oddane będą. Nagradzać będziesz tych, którzy przy pomocy Wszechmocnego okażą waleczność swoją na polu bitwy, i tych, którzy w jakim zdarzeniu odznaczają się przychylnością i zdatnością. Posuwać na wyższe stopnie będziesz officerów i podofficerów; nagrody Twoje rozciągać się także będą do tych, którzy w rozmaitych służbach wojskowych gorliwość swoją udowodnią. Według teyże zasady sprawiedliwości, ci, którzy dopuszczają się wykroczenia, jakiegokolwiekby broni i klasy byli, za wyrokiem sądu wojennego, na Twój rozkaz zostaną ogłoszeni za utracających swoje dostojności i zaszczytne znaki. Każdy urzędnik, okazujący się niedbatym w służbie, odbierze od Ciebie zasłużoną karę. Jednym słowem, jesteś upoważniony wykonywać władzę nagradzania i karania w całej Anatolii. Pamiętaj dawać ciągle opiekę, na jaką mieszkańcy zasługują; staraj się ochraniać poddanych moich i Rajasów. Oby Wszechmocny dla sławy swego imienia i z przychylności do naszego Proroka raczył użyć opieki swojej, w twojem naczelnem dowództwie.” (G. W.)

WŁOCHY.

Rzym dnia 21 kwietnia.

Dnia 18 b. m. okręt *Suffren*, wypłynął z *Ankony* do *Tulonu*, wzięwszy 335 żołnierzy 66 półku, i 35 wychodców Włoskich, którzy zaciągnęli się do legionu cudzoziemskiego. Policya jest od kilku dni bardzo czynną; lecz nie może zupełnie przeszkodzić zdróżnościom. Tłumy próżniaków snują się często po mieście śpiewając różne pieśni. Austriacy stoją jeszcze w *Pesaro* i *Urbino*, dokąd się posunęli na wezwanie rządu tutejszego, po przybyciu Francuzkiego statku *Rhone* do *Ankony*. Gdy zaś wojsko, przybyłe na tym statku, zostało na powrót odesłane do Francyi, spodziewać się więc wypada, iż rząd tutejszy upraszać będzie Posła Austriackiego hrabiego *Lützow*, aby wspomniane wojsko Austriackie cofnęło się

na linię. Powszechnym jest mniemaniem, iż Posł ten, posiadający wielkie zaufanie tak tu, jako też w *Wiedniu*, ma potrzebne upoważnienie, i że odwrót wkrótce nastąpi. (G. W.)

Od granic Włoskich d. 24 kwietnia.

Według doniesień z *Pawii*, część wojska Sardyńskiego ma być postawiona na stopie wojennej, i zajęć skoncentrowane stanowisko przy wschodnim brzegu *Var*. Rząd układa się z pewnym liwerantem Niemieckim o dostarczenie koni dla jazdy, których (jak mówią) potrzeba 2500. Słychać, iż w ciągu ostatnich miesięcy, liczba wojska Austriackiego we Włoszech powiększyła się o 25,000 ludzi. (G. W.)

AMERYKA.

W *Buenos-Ayres* wyszło d. 3 lutego r. b. postanowienie, iż bez poprzedniczego dozwolenia rządu nie można zakładać nowych drukarni, i żadne peryodyczne pismo, jakiegokolwiek miałyby charakter polityczny, nie może wychodzić bez zezwolenia władz, a w każdym numerze powinno być wymiśnione nazwisko wydawcy, i tylko sami obywatele Rzeczypospolitej mogą wydawać pisma publiczne.

Według doniesień z *Valparaiso*, na wyspie *Robinsona*, *Juan Fernandez*, (za której, jak wiadomo, bawił *Robinson Crusoe*, zwany właściwie *Alexander Selkirk*), powstali zbrodniarze, których rząd Chilijski tam posyła; 300 zbrodniarzy miało pokonać 100 żołnierzy, którzy tam stali na załodze. Bryg północno-amerykański *Anawan*, płynąc z *Nowego Yorku* do *Lima*, zawinął do wyspy *Juan Fernandez*, dla wzięcia świeżey wody. Lecz powstańcy, którzy zatrzymali okręt, wzięli Kapitana w niewolę. Dowiedziawszy się o tem konsul północno-amerykański w *Valparaiso*, nie mając okrętów wojennych pod swoim rozporządzeniem, prosił o pomoc Kapitana *Waldegrave*, dowódcę eskadry angielskiej. Ten posłał mu natychmiast fregatę *Volage* o 28 działach do wyspy *Juan Fernandez*, celem domagania się wydania zatrzymanego bryga i Kapitana jego, a w razie potrzeby, użycia siły. (G. W.)

OCEANIA.

Odebrano w *Londynie* pierwszy numer gazety wychodzącej co tydzień w *Freemantle*, mieście osady nad rzeką *Łabędzią*, pod tytułem: *Western-Australien*. Tutejsza gazeta *Morning-Herald* pisze w tej mierze: „Pocieszającą jest rzeczą, iż nawet w tej niedawno założonej osadzie, drukuje się już pismo peryodyczne, i mniemamy, iż przedsięwzięcie to jest pomyślną wróżbą przyszłego losu osady” Jakoż wiadomości z tej osady są w ogólności dobre. Lubo i tam zjawiała się cholera, mafe jednak czyni postępy; na tydzień umiera 5 lub 6 ludzi na tę chorobę. (G. W.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Donoszą z *Niederreselters*, w księstwie *Nassau*skim, pod 25 kwietnia, że tam wiele zakupują wody *Selterskiej* do Francyi, gdyż pierwsi medycy francuzcy uznali ją za dziełny środek przeciwko cholercy.

— Galerya Watykańska nabyła nie dawno jeden z najpiękniejszych obrazów *Corrége*, wystawiający *Zbawiciela* na tęczy, otoczonego aniołami częścią czyniącami. Obraz ten ma wysokości 3 stopy 6 cali 7 linii, szerokości 3 stopy 6 linii.

(J. d. S. P.)

Teatr. W następujący piątek 13go t. m. *J.P. Bines* i *J.P. Lasar*, łącznie z tutejszą kompanią będą mieli zaszczyt przedstawić widowisko: *Bines Brzechomówstwa* i naśladowanie wszystkich zwierząt i ptastwa. Pani *Lasar*, śpiewać będzie z towarzyszeniem Gitary. Widowiska te przeplatane będą *Wodewilem* *J.P. Dmuszewskiego* pod nazwiskiem: *Terzo* i ulubioną operę *J.P. Listowskiego*, pod nazwiskiem: *Szpital Wariatów*.

Wilno dnia 11 Maia o. s. 1852 roku.

Ogłoszenie.

1 Na mocy Nay wyższego rozkazu, wyrażonego w przedpisaniu Ministerstwa Wojennego Departamentu Kommissoryatskiego, w Kommissyi Dabieńskiego Kommissoryatskiego Depo, ma się odbyć na dostawę sukien potrzebnych dla opatrzenia na termin 1853 roku wojsk Grenadyerskiego Korpusu, 1szej Ułańskiej dywizyi, 4ch Huzarskich dywizyi i Żandarmskiego półku, targ następującego czerwca 6go i ostateczny przetarg 10go dnia czerwca; a zatem życzący uczestniczyć w tej dostawie sukien, fabrykanci sukien, wzywają się przez Dabieńską Kommissyę do przybycia w czasie jej posiedzeń dla targu i przetargu na wyżey przeznaczone terminy; którzyto fabrykanci w każdym czasie na posiedzeniu Kommissyi widzieć mogą, jak wzory wszystkich kolorów sukien, tak i kondycye, na jakich prawdziwych dostawa sukien odbywać się powinna.

Sekretarz 7mej klasy Zassko. (572)

Ostrzeżenie.

Niżey podpisani, mając sobie przez testamentową dyspozycyę zeszłej Racheli Bilewiczowej Cześnikowej przeznaczoną sumę od Urodzonego Modesta Bilewicza należną i tylko pod dożywociem debitorowi zostawioną, stanowiącą jego cały fundusz, stosownie do zanesionego w dniu 3 maja r. b. w Aktach Powiatowych Wileńskich Manifestu, ostrzegają publiczność, iżby na ten fundusz ewikcyi uległy, składający się dopióro po Exdywizyi Muśnickiej z folwarku Nowiny z trzema chłopami i lasem, nikt zgoła Urodzonemu Bilewiczowi pieniędzy nie pożyczał, w układy żadne nie wchodził, jak również lasów do wycięcia nie nabywał, bowiem z funduszu pomienionego żadna satysfakcyja uczynioną nie będzie — Aby więc w czasie późniejszym nikt niewiadomością się nie składał, ninieyszem pismem każdego się zawiadamia. Datt w Wilnie dnia maja 1852 roku.

Julia z Tańskich Szczęsnowiczowa.

Henryk Janiewicz. (571)

Publiczna sprzedaż.

2 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na uzyskanie liczący się na Nieświzkim żydzie Mejerze Sadowskim prowiantskiej niedoimki w ilości 99,110 rubli 75½ kopiejek, przedawać się będzie w tym Rządzie z publicznego targu, należący do paręcznika tego Sadowskiego żyda Mejera Afroimowego Zaturyńskiego murowany dom w miasteczku Nieświżu na Wileńskiej ulicy położony, z trzema stajniami i sklepem, z ziemią pod zabudowaniem i podwórzem długości 22 sążni i 1 arszyn, szerokości 7 sążni, przynoszący roczney intraty 25 rubli, oceniony 600 rubli asygnacyami; jakowego domu szczegółowy inwentarz z oceną objawione będą kupującym; zaczęć życzący kupić takowy dom, mają przybyć do tego Rządu na terminy; pierwszy ma a 2go, drugi 4go czerwca, a trzeci 5go lipca

teraźniejszego 1852 roku. Apryla 25 dnia 1852 roku. Sowiećnik D. Czerniejew.

Za Sekretarza Sułkowski.

Gubernialny Sekretarz Łaski. (556)

2 Od Wołyńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż położone w Wołyńskiej Gubernii Włodzimierskim powiecie skarbowe majątki starostwo Wrębskie i wieś Osiekrow, z których podług lustracyi 1802 roku wyrachowano roczney intraty, jako to: starostwa Wrębskiego 478 rub. 31½ kop. a wsi Osiekrowa 176 rub. 84¼ kop. srebrem, włościan zaś w rewizyi 1816 roku w Wrębskim starostwie 82, a we wsi Osiekrowie 22 mężkicy pól dusz, ziemi do tych majątków należy do starostwa Wrębskiego ekonomiczney uprawney 63 dziesięciny 1827 sążni, sianokosney 15 dziesięcin 685 sążni, we władaniu włościan uprawney 87 dziesięcin 1438 sążni, sianokosney 25 dziesięcin 1752 sążni; ogrodowej razem ekonomiczney i włościańskiej 19 dziesięcin, 242 sążni, pod opałowym lasem w wiedzy lesney zwierzchności zostającym 141 dziesięcina 1,472 sążni i do wsi Osiekrowa ziemi ekonomiczney czynszowej 82 dziesięcin, 356 sążni, we władaniu włościan uprawney 115 dziesięcin, 265 sążni, sianokosney 102 dziesięciny, 234 sążni, ogrodowej ekonomiczney i włościańskiej 10 dziesięcin, 2,280 sążni, pod lasem budowlowym w wiedzy lesney zwierzchności zostającym 377 dziesięcin, 977 sążni, — przeznaczone do oddania w arendę na najdłuższe terminy od 12 do 38, 24, 30 nawet 50 lat, Zaczęć życzący wziąć takowe majątki w arendowną dzierżawę, zechcą przybyć do Wołyńskiej Skarbowey Izby dla targów z pewnemi dla ubezpieczenia skarbu ewikcyami, na terminy 10, 14 i 17 dni następującego msea czerwca.

Sekretarz Łaudański. (549)

2 Mińskiej Gubernii od Borysowskiego Ziemińskiego Sądu ogłasza się, iż w Borysowskim Powiecie wzięty człowiek Paweł Nikołajew syn Pałunin, który się powiadał rodem Orłowskiej Gubernii miasta Mceńska tamczym mieszczaninem, mający od urodzenia lat 23 i następujące przymioty: wzrostu średniego, włosów na głowie światło-rusych, na wąsach i brodzie ryżych, twarzy białey, oczu błękitnych, że pomieniony człowiek utrzymuje się w Borysowskiej tarmie i przeznaczono uczynić stosownie do jego powiadania sprawkę; o czém pisano Orłowskiej gubernii do Mceńskiej miejskiej polieyi. Marca 21 dnia 1852 roku.

Sprawnik Eugenfelt.

Sekretarz Popacki. (557)

Sąd Exdywizorski.

2 Sąd Exdywizorski remissą Izby Cywilney Grodzieńskiej na uspokojenie wierzcycieli JW. Jana Żółtkowskiego b. Chorążego Wołkowyskiego, do majątku Krzemienicy w tymże powiecie leżącego naznaczony i do obliczenia JW. Żółtkowskiego z Administracyi nad schedami Kredytorom Suchodołskich z Krzemienicy wydzielonemi expedyowaney obowiąz-

zany, postanowił termin na spełnienie wszystko-stronnej komportacji do Kancellaryi Sądu Powiatowego Wołkowyskiego, w dniu 9 maja, a na drugi zjazd swój do Krzemienicy, lub jeśli Izba Cywilna Grodzieńska pozwoli, do Wołkowyska, w dniu 13 junii b. r.; iżby więc Kredytorowie i Pretensorowie pod skutkami amissy równie jak dziedzice sched Krzemienickich pod administracją zostających z pełną gotowością jawili się, wzywa i obowiązuje. Roku 1852 apryla 6 dnia.

Konstanty Krzywicki Prezydnujący Exdyw.
Jan Zawisza Exdywizor.

Wincenty Karmazynowicz Exdywizor.
Regent Rewieński. (555)

2 Oświadczenie imieniem niżej podpisanych czyni się z następných okoliczności. Po śmierci ś. p. Jana Alexandrowicza Jankowskiego, Prezydenta Ziemskiego Powiatu Telszewskiego i Kawalera, otworzyła się wprawdzie naturalna Sukcesya wszelkiej po nim pozostałości, tojest: majątku leżącego, sumy i ruchomości, jako po bracie rodzonym i stryju na Żałujących Delatorów — lecz urodzona Maryanna z Chociatowskich, pierwo Gineytowa, a później Jankowska, żona zeszęgo, to wszystko bezpośrednio w swoje zarządy zostawując Żałujący, na teoryczney tylko spuściźnie zagarnąć potrafiła — Mimo to, kiedy Żałujący widzą siebie przez różnych pretensorów (a może i zmównie z obżałowaną Jankowską Prezydentową, jak z przysłanej w opóźnionym czasie kopii pozwu daje się domyślać), w odległe jurydykcyce adcytowanemi, zniwoleni zostają w oswobodzeniu siebie od expozyty rozgałęzionych processów, edyktalnie przed wszystkimi kredytorami, mogącemi mieć pretensye do majątku nieżyjącego Jana Jankowskiego Prezydenta, oświadczyć i o tém uprzedzić, iż jak Obżałowana Jankowska Prezydentowa ogólnie bez wyjątku oalkowity fundusz, przeciw podanym od prawych successorów skargom, po mężu zajęła — tak w miarę zagadnień pretensorów usprawiedliwiać się i odpowiadać jest obowiązana — a Żałujący, niżeli istotni wierzyciele zaspokojeni nie zostaną, teyż sukcesyi tknąć się, mianowicie w tym czasie, kiedy stan oney z pod zarządów Bratowej i Stryjenki w odmiennej może być sytnacyi, nie myślą, owszem, jak się rzekło, Żałujący życząc widzieć Kredytorów bez ich exwisceracyi w nayrychleyszém jednoczasowém obliczeniu się, ze swojego miejsca, ile prawo dozwala, na satysfakcyą choćby przez exdywizyą wszelkiego bezwyjącznie funduszu po zeszytm Janie Jankowskim Prezyd. pozostałego zgadzając się, z położenia majątku dłużnika w Telszewskim

Powiecie, Sąd Powiatowy Telszewski dla rozbioru pretensyów i zadość uczynienia onym; wskazują. Gdyby zaś pretensorowie w różne jurydykcyce z uszczerbkiem masy funduszu Żałujących nie ewokowali, dla wiadomości onych to oświadczenie Żałujący zapisują. Datt 1852 roku februaryi 15 dnia.

Antoni Jankowski Sędzia Graniczny.

W imieniu własném i nieletniego rodzeństwa Xawery Jankowski.

Roku 1852 miesiąca februaryi 15 dnia.

Po rezolucyi Sądu Powiatowego Telszewskiego, na proźbę Szlachcica Antoniego Sędziego Granicznego tegoż powiatu i Xawerego Jankowskich nastaley — to oświadczenie do Akt przyjęło: O czém się poświadcza.

Assesor Sądu Powiatowego Telszewskiego
Stanisław Madziejewicz.

Regent Ignacy Pleśniewicz. (558)

3 Komitet dla urządzenia Woyskowego Kwaternku przez Zwierzchnośćznaczony, zawiadamia JPP. Obywateli w mieście Wilnie Poseszye mających, ażeby stosownie do poprzedniego ogłoszenia przez Policją komunikowanego, podawać raczyli uwiadomienia swoje do tegoż Komitetu, mającego posiedzenie swoje w domu Domańskiego pod Nrem 42. jakim porządkiem żądają znosić powinnosć Kwaternkową, opłatą pieniędźmi lub w naturze, i ażeby takowe uwiadomienia podali, nie później, jak do dnia 20 tego miesiąca Maja. Jeżeli zaś do terminu tego z Numeru objawienie podaném do Komitetu nie będzie, w takim zdarzeniu Numer ten umieszczonym zostanie na Liście Domów żądających utrzymywać Postoy w Naturze. Dnia 4 Maja 1852 roku.

Председатель Комитета Чиновникъ Минисперства Финансовъ Коллежскій Совѣтникъ и Кавалеръ Косиѣвскій.

(545)

3 Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż z okoliczności uczestnictwa Sekretarza Kollegialnego Ludwika Zambrzyckiego w byłym huncie i oddalenia się jego za granicę, a takoz wydania pasportu żonie jego Róży Zambrzyckiej na podróż jey do Włoch, na osnowie przedpisania Jasnie Oświeconego P. Wileńskiego Wojennego Gubernatora i Sprawującego obowiązek Grodzieńskiego i Białostockiego Jenerał Gubernatora i Kawalera na imie P. Gubernatora Cywilnego pod 31 zeszęgo marca z Nrem 2,105 danego, przedaź posiadanego przez pomienioną Zambrzycką w Powiecie Wileńskim majątku Solenik wzbroniona. Maja 4 d. 1852 r. Assesor Józef Szulc.

Sekretarz Kowalenok.

Naczelnik Stołu Zarzecki. (546)

Rada Mieyska ma honor ninieyszém uwiadomić, że tuteysi Wexlarze od 8 po 15 terazniejszego Maja Kurs monet następných pokazali takowy: za dukat nowy daią rub. 10 k. 70, a sami przedaią po rubli 11; za dukat stary daią rubli 10 kop. 40, a sami przedaią po rubli 10 kop. 70, za imperyal daią rub. 39 k. 30, a sami przedaią po rub. 39 k. 80; za pót imperyal daią rub. 19 k. 65, a sami przedaią po rubli 19 kop. 90, za rubel srebrny całkowy daią rubli 3 kop. 65; a sami przedaią po rub. 3 kop. 70 i za rubel srebrny drobną monetą daią po rubli trzy kop. 75 assygnacyami.

Градскій Голова Новацкій.

Письмоводительъ Поздевичъ.

Drukarnia A. Marcinowskiego.

DOZWALA SIĘ DRUKOWAĆ. Wilno. 1852. d. 11 Maja.

CENZOR Leon Borowski.